

In deze rubriek belichten we een thema uit het sportverenigingsleven in Nederland op basis van de cijfers uit de SportAanbiedersMonitor (voorheen Verenigingsmonitor). Deze keer staat in het teken van hoop en het realiseren van ambities door verenigingen. Hoop doet leven: zolang er hoop is, zijn er ook nog mogelijkheden. Maar worden deze mogelijkheden ook gezien en benut door verenigingen?

MAATSCHAPPELIJKE MÉÉR- WAARDE SPORTVERENIGINGEN

DOOR: JANINE VAN KALMTHOUT (MULIER INSTITUUT I.S.M. NOC*NSF)

Door de decentralisatie in het sociale beleid van verantwoordelijkheden van het rijk naar gemeenten en van gemeenten naar lokale organisaties, denk aan de Wmo maar ook de jeugdzorg, vormt de maatschappelijke rol van sportverenigingen een actueel thema. Ook in de landelijke programma's zoals 'Sport en Bewegen in de Buurt' en 'Naar een Veiliger Sportklimaat' wordt een beroep gedaan op sportverenigingen om een (meer) maatschappelijke functie te vervullen. Maar kunnen en willen sportverenigingen een meer maatschappelijke rol vervullen? Verenigingen hebben niet alleen te maken met de veranderingen in gemeentelijk beleid maar ook met de bezuinigingen van de gemeenten ten gevolge van de recessie. Veel gemeenten gaan over tot een meer kostendekkend tarief voor het gebruik van accommodaties en verlaging of afschaffing van subsidies. Daarmee wordt het nodige van de veerkracht van de sportvereniging gevraagd om hun sportaanbod te kunnen blijven bieden.

Acht op de tien verenigingsbestuurders zijn van mening dat sportverenigingen een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben (figuur 1). Het lijkt er daarbij op dat veel verenigingsbestuurders deze maatschappelijke verantwoordelijkheid invullen door het op een verantwoorde manier aanbieden

van mogelijkheden om te sporten en bewegen. Verdergaande invullingen van die maatschappelijke taak, zoals het tegengaan van overgewicht en/of blessures zijn taken die verenigingsbestuurders minder vanzelfsprekend vinden en onderschrijven. (figuur 1).

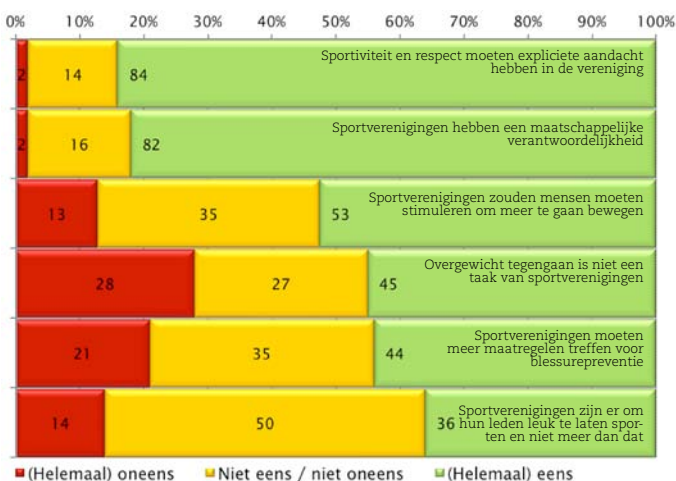
De belangrijkste rol van de sportvereniging is vanouds de organisatie van de sport (trainingen/lessen, competitie/toernooien e.d.). Elke sportvereniging vervult daarmee alleen al een belangrijke functie in de samenleving. Sportverenigingen zijn van belang voor de diversiteit van de Nederlandse sportinfrastructuur en vormen een basis voor sportparticipatie.

Er zijn ook sportverenigingen die zich naast het bieden van het regulier sportaanbod extra inzetten voor maatschappelijke doelstellingen zoals veiligheid, werk en inkomen, gezondheid en onderwijs. Dergelijke sportverenigingen verhogen duurzaam de sportparticipatie in hun nabije omgeving, en worden ook wel "open clubs" genoemd. Bij een toetsing in de SportAanbiedersMonitor 2012 komt naar voren dat ongeveer één op de tien sportverenigingen een 'zeer open club' en één op de vijf verenigingen een open club lijken te zijn. Een open club is een club waarbij de eigen leden, andere regelmatige bezoekers van de club en de buurtbewoners worden uitgenodigd om te komen en te

blijven sporten en betrokken te raken en te blijven. De open club gaat, in samenwerking met partijen uit andere sectoren, gericht aan de slag om activiteiten aan te bieden die haar hoofdactiviteit versterken. Het vervullen van extra maatschappelijk doelstellingen lijkt te passen bij een bepaald type vereniging. Zeer open clubs zijn met name grote verenigingen met een eigen accommodatie met kantine en een diversiteit aan leden binnen hun club zoals leden met een handicap en leden van alle leeftijden (figuur 2).

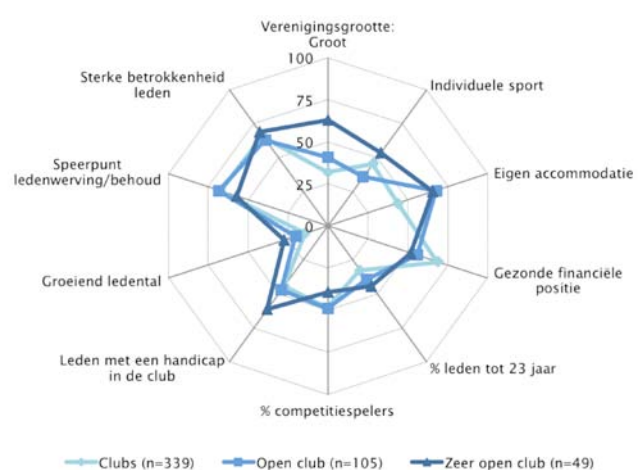
In verschillende studies wordt benadrukt dat voor het oppakken van maatschappelijke ambities het aansluiten bij de wensen en mogelijkheden van verenigingen van belang is. Activiteiten die aanliggen tegen de kerntaak van de verenigingen hebben namelijk de prioriteit en de passie bij vrijwilligers in die verenigingen. De eigenheid van de sportvereniging en de primaire rol van sportaanbieder mag dus niet uit het oog verloren worden. Met ruim 25.000 verschillende verenigingen (en al zo'n 5.000 open clubs) biedt dit uiteenlopende mogelijkheden in het vervullen van een (meer) maatschappelijk rol passend bij doelstellingen in gemeentelijk sportbeleid. Van belang is dat gemeenten en (open) clubs elkaar zien als partners die elkaar kunnen versterken. ●

Figuur 1. Maatschappelijke verantwoordelijkheden naar mening van verenigingsbestuurders

Bron: NOC*NSF/Mulier Instituut SportAanbiedersMonitor 2012

Figuur 2. Kenmerken "open clubs"

Bron: NOC*NSF/Mulier Instituut SportAanbiedersMonitor 2012